

Hindistan

```
graph TD; Hindistan[Hindistan] --> GözelYerleri[GÖZEL YERLERİ]; Hindistan --> DevletNyşanlary[DÖWLET NYŞANLARY]; Hindistan --> TaryhyMağlumatlary[TARYHY MAĞLUMATLARY]; Hindistan --> Ilaty[ILATY];
```

GÖZEL
YERLERİ

DÖWLET
NYŞANLARY

TARYHY
MAĞLUMATLARY

ILATY

Hindistan

(Baydag)

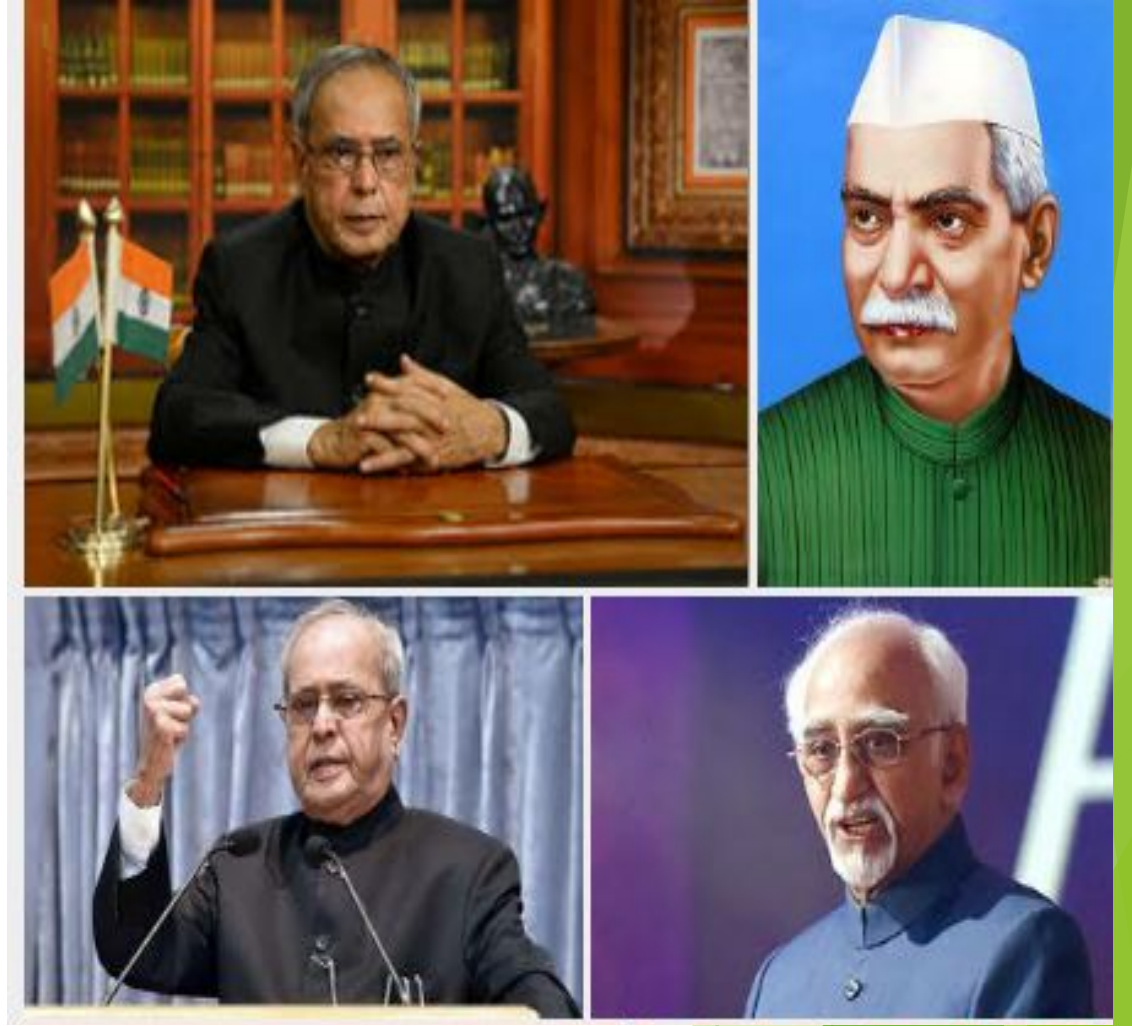

सत्यमेव जयते

(Gerb)

HINDİSTANYŇ KARTASY.

ÝURT BAŞTUTANLARY.

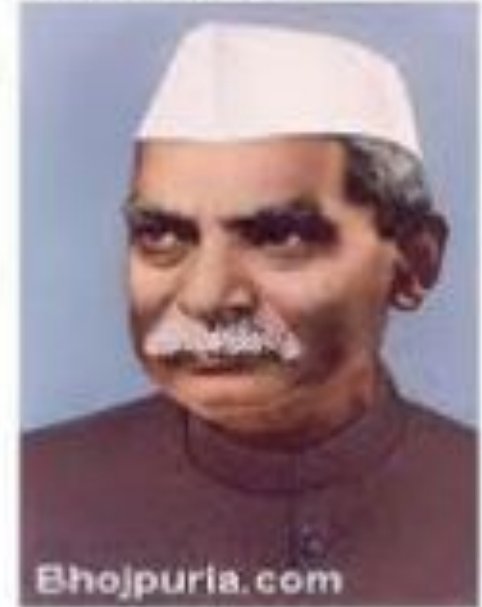
- **Vice President of India**
- **Muhammed Hamid Ansari**

Muhammed Hamid Ansari

Dr. Rajendra Prasad

- Dr. Rajendra Prasad was the first President of India. Rajendra Prasad was a great freedom-fighter, and the architect of the Indian Constitution, having served as President of the Constituent Assembly that drafted the Constitution of the Republic from 1948 to 1950.

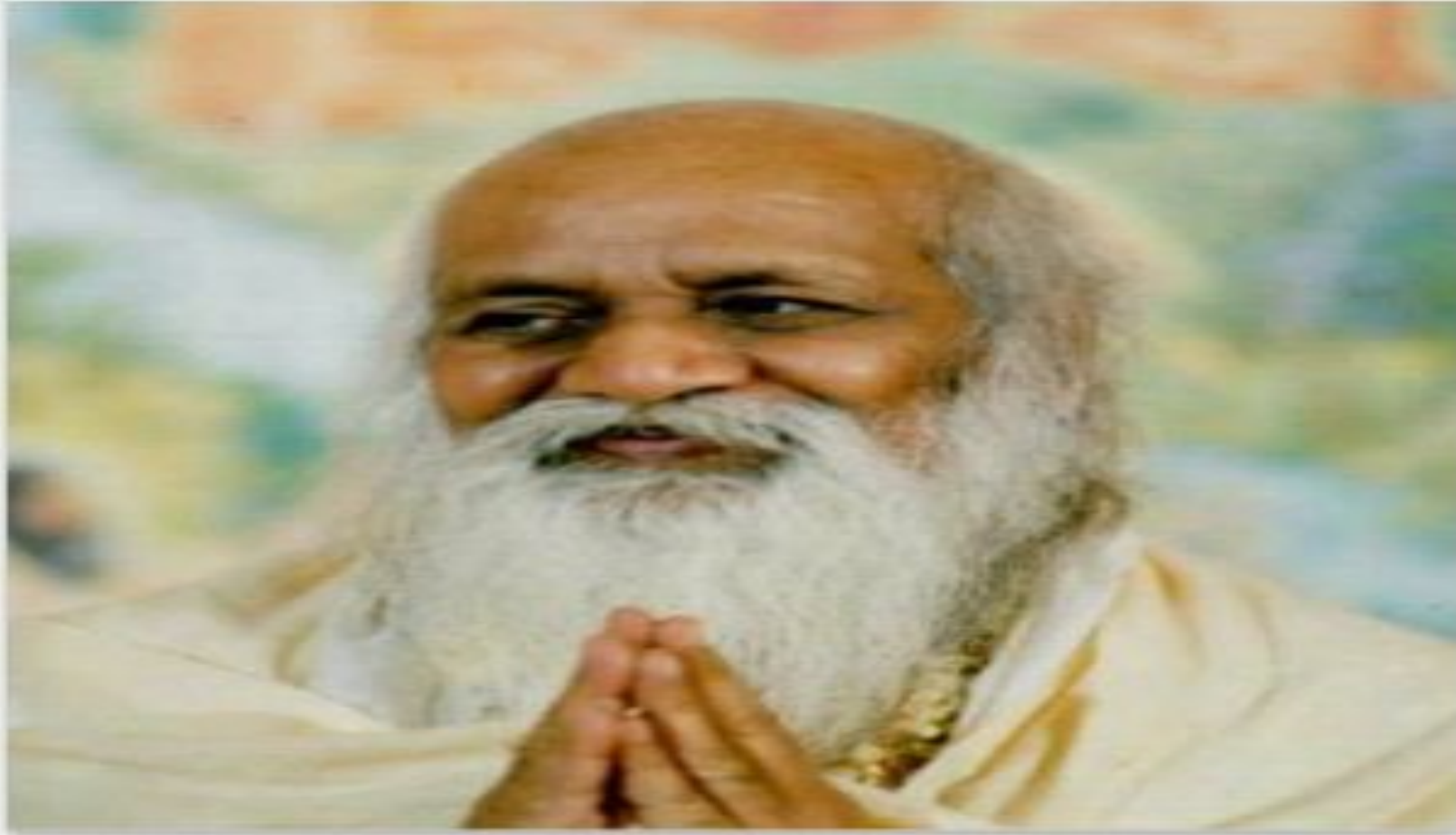
^ Taryhy

Daş asyry döwründe Hindistanda adamzat jemgyýetiniň bolanlygy barada arheologik tapyndylar şaýatlyk edýärler. Hind derýasynyň jülgesinden tapylan bürünç medeniýetiniň ilkinji senesi goýlan galyndylar b.e.öň 3 müň ýyllygyň başlaryna degişlidir.

XV asyryň ahyrlarynda Hindistanda ilkinji kolonial gul edijiler-portugallar peýda bolýar. XVI asyryň I ýarymynda olar deňiz ýakasyndaky obalaryň ençemesinde (Goa, Daman, Diu we başg.) ornaşyp, Hindistanyň diňe bir söwdasyny ele almak bilen çäklenmän, eýsem, basyp alan territoriýalarynyň ilatyny kolonial ekspluatasiýa sezewar edýärler. Demirgazyk Hindistany birleşdirmek **Beyik Mogollar dinastiýasy** döwründe amala aşyrylýar. XVIII asyryň I ýarymyndan Mogollar dinastiýasy dargaýar.

**Drawidler häzirki wagt hem
Hindistanyň günortasynda
ýaşayarlar Hindi ýaşulusy.**

XVII asyryň başlarynda Hindistanda **Ýewropa söwda kapitaly** peýda bolýar. Hindi täjirleriniň kömegi bilen iňlisler, gollandlar, fransuzlar hindi önümlerini satyn alyp, olary diňe bir Ýewropa däl, eýsem, Eýrana, Indoneziýa, Ýaponiýa, Hytaýa we başga ýurtlara hem çykarypdyrlar. Döwletleriň, **Mogol imperiýasy**-nyň mirasdüşerleriniň arasyndaky togtamaýan uruşlar Hindistanda iňlis we fransuz çaknyşyklaryna getiripdir

Ost-Hindistan kompaniýalarynyň söwda ekspansiýasyndan harby ekspansiýalara geçmegi üçin amatly ýagdaý döredýär. Beýik Britaniýa bilen Fransiýanyň arasyndaky dünýäde birinjilik gazanmak ugrundaky göreş Hindistanyň territoriýasyny hem öz içine alýar. 1746-63-nji ýyllarda Günorta Hindistanda Ost-Hindistan kompaniýalarynyň arasyndaky dyn-gysyz diýen ýaly alnyp barlan urşuň netijesinde iňlisler öz bäsdeşlerini doly derbi-dagyn edip, Bengaliýany basyp alýarlar we Karnatigi hem-de Audy wassal garaşlylyga sezewar edýärler. Deliniň basylyp alynmagy bilen (1803) Beýik Mogol iňlis Ost-Hindistan kompaniýasynyň oýnatgysyna öwrülyär.

Hindistanda milli azat edijilik hereketleri täzeden ýokary göterilýär. 1946-njy ýylda goşunda, flotda we awiasiyada iňlislere garşy köpçülikleýin çykyşlar bolýar. 1946-njy ýylyň awgustynda Hindistanda **J. Neruwyň** baştutanlygynda wagtlaýyn hökümet düzülýär. 1947-nji ýylyň 15-nji awgustynda Hindistanyň territoriýasynda iki sany täze garaşsyz döwlet: Hindistan we **Päkistan** dominionlary döreýär. 1949-njy ýylyň 26-njy noýabrynda kabul edilen täze **Konstitusiýa** boýunça Hindistan respublika diýlip jar edilýär. Konstitusiýa 1950-nji ýylyň 26-njy ýanwaryndan güýje girýär.

Hindistanda milli azat edijilik hereketleri täzededen ýokary göterilýär. 1946-njy ýylda goşunda, flotda we awiasiyada iňlislere garşy köpçülikleýin çykyşlar bolýar. 1946-njy ýylyň awgustynda Hindistanda **J. Neruwyň** baştutanlygynda wagtlaýyn hökümet düzülýär. 1947-nji ýylyň 15-nji awgustynda Hindistanyň territoriýasynda iki sany täze garaşsyz döwlet: Hindistan we **Päkistan** dominionlary döreýär. 1949-njy ýylyň 26-njy noýabrynda kabul edilen täze **Konstitusiýa** boýunça Hindistan respublika diýlip jar edilýär. Konstitusiýa 1950-nji ýylyň 26-njy ýanwaryndan güýje girýär.

HINDISTANYŇ TARYHY GÖZELLIGI.

^ Tebigaty

Hindistanyň territoriýasy Hindistan ýarym adasyny **Gimalaý** we **Karakorum daglarynyň** bir bölegini, Hind-Gang düzliginiň gündogar bölegini, **Bengal aýlagy**ndaky hem-de **Arap deňzindäki** adalaryň birnäçe toparyny öz içine alýar. Kenar ýakasynyň uzynlygy 12 müň inedördül kilometre golaý. Kenarlary pes we gowşak dilkawlanandyr. Hindistanyň territoriýasynyň 3/4 bölegine golaýy düzlükler we tekiz daglyklardyr.

===Esasy derýalary===:

Gang, Hind, Brahmaputro, Godawari, Krişna, Narbada, Mahanadi, Kaweri.

Esasy ekinleri: şaly, bugdaý, arpa,
mekgejöwen, gowaça, şekerçiňrik, çay,
kofe, kauçuk we başgalar.

Demirgazyk Hindistandaky daglar

Hindistan ýarym adasynyň we Hind-Gang düzlügininiň tebigy ösümlikleri, esasan sawannalardan (akasiýa, palma) hem-de tokaýlardan (tik, sandal, bambuk) ybarat. Hindistanyň demirgazyk-gündogarynda ýapragyny dökýän garyşyk tokaýlar, günbatar daglaryň ýele eňňitlerinde, Gang we Brahmaputra derýalarynyň deltalarynda ebedi gök öwüsýän garyşyk tokaýlar ösýär.

Dagla

r

Hindistanyň faunasy **Hindi-Malaý welaýaty**na degişlidir. Süýdemdirijilerden maýmynlar, sugunlar, antilopalar has häsiýetli bolup, hindi pili, ýolbars, pantera, gimalaý aýysy duşýar. Şir, gaplaň, kaşmir suguny bütinleý diýen ýaly gyrlyp gutarypdyr. Guşlaryň, süýrenjileriň we balyklaryň faunasy baýdyr. Hindistanda zapowednikleriň we milli parklaryň 47-si bar.

Hindiguşy diýlip bilinýän Hindistanyň
milli guşy

Bilimi

1990-njy ýyllarda ýurtda bilim alýanlaryň sany 154 million eken. Başlangyç, orta we ýokary okuw mekdeplerinde bilim berýän mugallymlaryň sany takmynan 3.5 milliona golaýdyr. Ýurtda 15 ýaşdan kiçi bolan çagalara başlangyç bilim hökmanydyr we mugtdyr. 1983-nji ýylda ýurduň bilim ulgamynda täze özgerişlikler amala aşyryldy. Bilim beriş ulgamy birnäçe bölege bölüندی. Başlangyç we doly orta däl mekdeplerde bilim beriş möhleti 10 ýyl. Ýokary okuw mekdeplerinde okamak üçin hökmany suratda 12 ýyllyk doly orta mekdebi tamamlamak gerek. Ştatlardaky başlangyç mekdeplerde bilim döwlet dilinde berilýär.

Sagdynlyk. Ruhubelentlik. Dostluk.

MARTIAL ARTS GAMES 2015

Org. by :

INDIAN MARTIAL ARTS GAMES FEDERATION

Ýokary bilimi barada

Uniwersitetlerde we beýleki ýokary tehnik mekdeplerde ýaşlara iňlis dilinde bilim berilýär. Hindistanda 226 uniwersitet, 4.7 müň takyk we gumanitar ugurlarda bilim berýän kollejler, 1.9 müň mugallymçylyk, 185 inžener-tehnik we 359 lukmançylyk kolleji hereket edýär. Ýurduň iri uniwersitetleri: Kalkutta (150 müň talyp), Bombey (150 müň talyp), Rajasthan (150 müň talyp), Deli (130 müň talyp), **M.K Gandhi adyndaky uniwersitet** (150 müň talyp). Ýokary okuw mekdeplerinde 6.5 million talyp bilim alýar. Ol hem ýurduň 17-23 ýaş aralygyndaky ýaşlaryň 5-6 göterimini tutýar.

Ylmy

Ýurtda köp ugurly ylmy-barlag ojaklarynyň iňňän uly ulgamy döredilipdir. Olaryň arasynda döwlete degişli ylmy-barlag edaralary bilen bir hatarda hususy baglag institutlary we laboratoriyalary hem bar. Olar ylmyň dürli ugurlary boýunça iş alyp barýýalar. Ylmy-barlag institutlarynda döp bolan ylymlar lukmançylyk, agronomiýa, weterinarçylyk, meteorologiýa, häzirki zaman ylymlaryndan atom energiýasy, älem giňişliginiň öwreniş we elektronika ýaly ugurlarda işler alnyp barylýar.

Medeniýeti

Hindistanyň medeniýeti dört müň baş ýüz ýyldan bäri ösüp gelyär. Geçen müňýyllyklarda ýurduň medeniýetinde ösüşler hem gazanyldy, täze-täze medeni ojaklar döredildi, saz we dürli sungat görnüşlerinde täzeçil ideýalar emele geldi.

Hindistan Mutfađı

Hindistan Ekonomisi

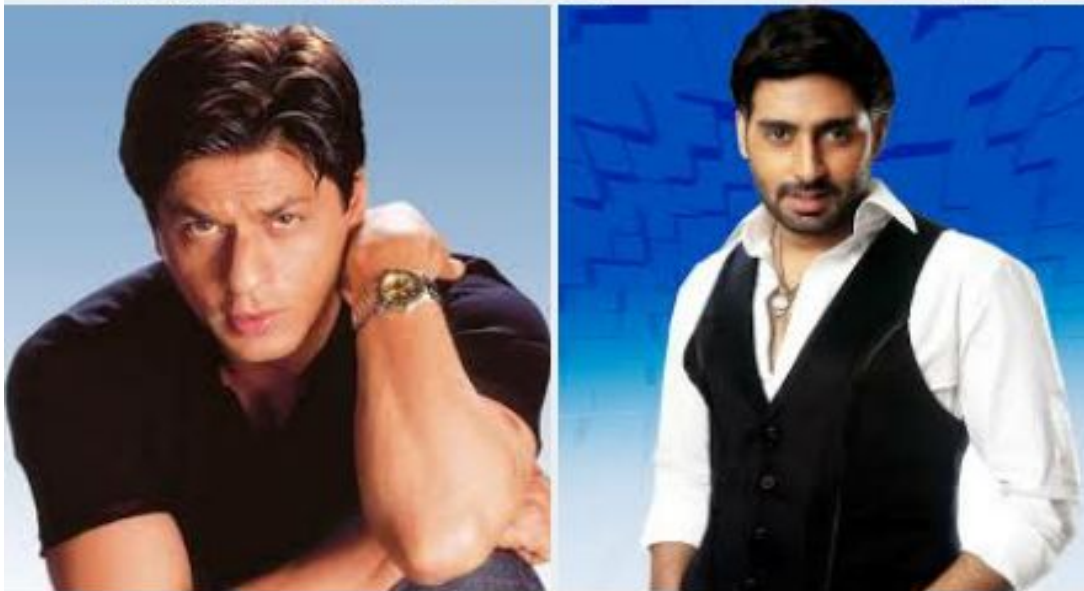

Hindistan'da Sosyal Yaşam

HINDI MEDENIYETI.

KINO SUNGATY.

Hindistan'ın Festivalleri

HINDI EŐIKLİRİ.

Dünyäniň iň beýik ymaraty

Hindistan gadymy binagärlik ýadygärliklerine örän baý ýurt. Ýurduň paýtagtynda-da şeýle ýadygärlikleriň köp sanlysyna duş gelmek bolýar. Bu ýerde gadymy döwürlerden biziň günlerimize çenli saklanyp galan käbir binalaryň gurluşy aklyňy haýran edýär. Mysal üçin, Hindistanyň iň beýik ymaraty bolan Kutb Minar. Onda dürli eýýamlaryň täsin nusgalaryny özünde jemleýän medeni we dini mirasyň utgaşmasyny görmek bolýar. Diwarynda Gurhanyň aýatlary hem minaranyň gurluşygy baradaky maglumatlar ýazylan bu ýadygärlik şäheriň ajaýyp ýerinden 72 metr belentlige howalanyp dur. Onuň aşakdan ýokarlygyna tarap

aýlanyp gidýän 379 basgançagy bar. Aýtmaklaryna görä, basgançagyň diňe 156-njysyna çenli çykyp bolýar. Kutb Minardaky demir sütüni-de hakyky gudrat diýip, hasap edip bolar. Beýikligi 7 metr, ini iki adam eliniň uzynlygyna barabar bolan bu demir sütün 4-nji asyrda dikilipdir. 15 asyrdan gowrak wagt geçendigine garamazdan, ol henize çenli poslamandyr. Şol wagtlar şeýle uly demir bölegini nädip guýandyklary we ony poslamaz ýaly näme edendikleri häzire çenli ylymda uly syr bolup galýar.

Deli şäherinde Kutb-Minar

Hindistan parlamenti

Hindistan'ın Bařkenti, řehirleri ve B6lgeleri

Kölleri

Iň uly köli Kaşmir jülgesindäki **Wular kölü**dir. Dekan tekiz daglygyndaky **Lonar köli** wulkanly ýerdir. Hindistanyň territoriýasynyň köp böleginde gyzyly topraklar ýaýrandyr. Onda başga-da gyzyly-sary ferrallit, gyzyly-goňur, gyzylymtyl-goňur, gyzyly ferrallit, çal, çal-goňur, çemen, küljümek, dag-çemen, allýuwial topraklar bar.

Hindistan Hakkında Temel Bilgiler

Lotos ybadathanasy

Lotos ybadathanasy **Bahayî dininiň** dün-
ýäniň dürli yklymlarynda bar bolan ýedi
ymaratynyň biridir. Onuň taslamasyny
asly eýranly bolan **kanadaly** arhitektör
Fariborz Sahba lotos gülüniň keşbinde
döredipdir. Ybadathanany gurmak üçin
serişde dünýä boýunça bahaizm dinine
uýýanlar tarapyndan ýygnalypdyr. Onuň
gurluşygy 1980-nji ýylda başlanyp 1986-
njy ýylda hem tamamlanypdyr. Ybadat-
hana 27 sany lotos gülüniň ýaprajygyn-
dan ybarat bolup, ol betondan gurlupdyr
we içinden owadan mermer daşlary bi-
len bezelipdir.

NYŞANLARY.

2016-2017-NJI OKUW ÝÝLY
TAYÝARLAN
MURGAP ETRABYNDAKY
11-NJI „B”SYNP OKUWÇYSY
MEREDOWA AYJAHAN.